

Aan
de gemeenteraad

Gemeentebestuur
Spuiboulevard 300
3311 GR DORDRECHT

Datum 13 september 2016
Ons kenmerk SO/1702032
Begrotingsprogramma Milieu en duurzaamheid
Betreft Stand van zaken dossier Chemours en voorstel voor dekking onderzoekskosten

Voorgesteld besluit

Voorgesteld wordt om:

1. de bijdrage aan de kosten voor het steekproef bloedonderzoek van € 120.000,- en de kosten voor het afleiden van risicogrenzen voor bodemverontreiniging met PFOA van € 33.000,- ten laste te brengen van de stadspost Onvoorzien 2016;
2. de met dit voorstel corresponderende begrotingswijziging met nummer 216026 vast te stellen en de begroting dienovereenkomstig te wijzigen.

Samenvatting

In dit voorstel berichten wij u over de stand van zaken op de diverse deelterreinen van het dossier Chemours en stellen wij u voor om een aantal onderzoekskosten ten laste te brengen van de stadspost onvoorzien.

Inleiding

In dit voorstel berichten wij u over de stand van zaken op de diverse deelterreinen van het dossier Chemours en stellen wij u voor om de bijdrage aan het steekproef bloedonderzoek en de kosten voor het afleiden van risicogrenzen voor bodemverontreiniging met PFOA ten laste te brengen van de stadspost onvoorzien.

Doelstelling

Wij willen uw raad informeren over de stand van zaken en vervolgactiviteiten op het dossier Chemours en wij willen bijdragen aan de onderzoeken naar mogelijke risico's van blootstelling aan PFOA in het verleden en het verantwoord beheersen van bodem- en grondwaterverontreinigingen met PFOA.

Argumenten

Overzicht van tussentijds doorgestuurde documenten

In de afgelopen periode zijn de onderstaande documenten ter informatie aan uw commissie Fysieke Leefomgeving gestuurd:

1. de brief van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu aan de Tweede Kamer van 4 juli 2016 inzake voortgang onderzoek PFOA;
2. de brief van het college van B&W van Sliedrecht, mede namens de colleges van Dordrecht en Papendrecht, aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland van 5 juli 2016 inzake overzicht emissie zeer zorgwekkende stoffen Chemours;
3. de brief van de gedeputeerden Vermeulen en Janssen aan Provinciale Staten van 13 juli 2016 inzake de brief van Sliedrecht van 5 juli 2016;
4. de brief van gedeputeerde Vermeulen aan Provinciale Staten van 26 juli 2016 inzake een afschrift van de brief aan Chemours over GenX;
5. de brief van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten van 28 juli 2016 inzake het verzoek PvdA voor informatie ter voorbereiding op een interpellatie van 14 september 2016 over Chemours;
6. antwoord van Gedeputeerde Staten van 28 juli 2016 op vragen van de SP;
7. antwoord van Gedeputeerde Staten van 28 juli 2016 op vragen van GroenLinks;

Datum 13 september 2016

Ons kenmerk SO/1702032

8. antwoord van Gedeputeerde Staten van 4 augustus op vragen van de PVV;
9. uitnodiging Dienst Gezondheid & Jeugd van 23 augustus 2016 voor deelname aan steekproef bloedonderzoek;
10. de brief van de gedeputeerden Vermeulen en Janssen aan Provinciale Staten van 23 augustus inzake beantwoording technische vragen GroenLinks;
11. antwoord van de Staatssecretaris van I&M van 25 augustus 2016 op vragen van D66;
12. antwoord van de Staatssecretaris van I&M van 25 augustus 2016 op vragen van de SP;
13. antwoord van de Staatssecretaris van I&M van 25 augustus 2016 op vragen van de PvdA.

Steekproef bloedonderzoek

In de week van 22 augustus jl. hebben 450 mensen in de omgeving van Chemours een uitnodiging ontvangen van de DG&J om deel te nemen aan de steekproef bloedonderzoek. De drie gemeenten hebben in de week daar aan voorafgaand huis-aan-huis een brief verspreid om de start van dit onderzoek aan te kondigen en een oproep te doen om hier aan mee te werken.

De DG&J meldt ons, dat het goed loopt met de aanmeldingen. Op korte termijn worden ook uitnodigingen gestuurd aan de controlegroep in de wijk Sterrenburg. De komende periode vindt de bloedafname plaats. Het onderzoek moet uiterlijk in april 2017 zijn afgerond.

Rond de uitnodiging is er nog wat ophef geweest over de cadeaubon die deelnemers aan het onderzoek ontvangen. Dit betreft echter een bij dit soort onderzoek gebruikelijke onkostenvergoeding voor de deelnemers.

De kosten voor de steekproef bloedonderzoek bedragen circa € 600.000,-. De betrokken overheden hebben eerder afgesproken deze kosten te delen. Hierover is inmiddels een afspraak gemaakt tussen het ministerie, de provincie en de drie gemeenten. De afspraak is dat rijk, provincie en gemeenten elk een derde van deze onderzoekskosten betalen. Daarbij is de intentie uitgesproken om dezelfde kostenverdeling te hanteren bij mogelijk vervolgonderzoek dat uit het steekproef bloedonderzoek zou kunnen volgen, indien dit vervolgonderzoek door de betrokken overheden noodzakelijk word geacht.

Met de colleges van Sliedrecht en Papendrecht hebben wij afgesproken een onderverdeling te hanteren van 60-30-10. Uitgaande van een bedrag van € 600.000,- betekent dit dat de bijdrage van Dordrecht € 120.000,- bedraagt.

Overige vervolgonderzoeken

Naast het steekproef bloedonderzoek voert het RIVM in opdracht van het ministerie een literatuurstudie uit naar blootstelling aan PFOA en daaraan te relateren gezondheidsklachten en/of -aandoeningen. Het ministerie heeft laten weten dat de uitkomsten hiervan gelijktijdig met de uitkomsten van de steekproef bloedonderzoek bekend zullen worden (april 2017).

In opdracht van de provincie voert TNO nader onderzoek uit naar mogelijke emissies van PFOA in de periode 1970 – 1998. De resultaten worden in het vierde kwartaal verwacht.

Bloedonderzoek

In de brief van 21 juni jl. hebben wij uw raad uitgelegd waarom wij op dit moment geen bloedonderzoek willen uitvoeren of aanbieden, aanvullend op de steekproef. In de raadsvergadering van 28 juni jl. heeft de raad echter unaniem het college

Datum 13 september 2016

Ons kenmerk SO/1702032

gevraagd om bloedtesten mogelijk te maken voor direct omwonenden die dit willen, maar dit niet zelf kunnen betalen en niet meedoen in andere onderzoeken. Wij zijn bezig met het uitwerken van uw verzoek in een subsidieregeling en verwachten u daar op korte termijn nader over te kunnen informeren.

Onderzoek Inspectie SZW

In de brief van 21 juni jl. hebben wij uw raad gemeld dat de Inspectie SZW een onderzoek is gestart bij Chemours en DuPont naar het werken in het verleden met DMAC en PFOA. De minister zal de Kamer uiterlijk in november informeren over de bevindingen.

Onderzoek DG&J kankerincidentie

Recent heeft het Algemeen Dagblad bericht dat de DG&J nadenkt over een nieuw onderzoek naar kankergevallen bij omwonenden van Chemours. De DG&J heeft ons daarop laten weten dat dit bericht niet juist is. De achterliggende vraag is of het mogelijk is om op een kleiner gebied (direct rondom het bedrijf) uitspraken te doen over het vóórkomen van kankergevallen. De afwegingen die daarbij zijn gemaakt zijn opgenomen in het betreffende rapport van maart 2016. De DG&J staat daar nog steeds achter.

Naar aanleiding van de gestelde vragen gaat de DG&J wel na of de bevolkingsopbouw van de wijk een aspect is dat beter zou moeten worden meegewogen in dergelijke onderzoeken.

Bodem

Eerder hebben wij uw raad gemeld dat er op het onderdeel bodem twee nadere acties worden gestart. Dat betreft het afleiden van bodemnormen voor PFOA en het uitvoeren van onderzoek naar de aanwezigheid van PFOA op oude stortplaatsen.

Recent is opdracht verstrekt aan het RIVM voor het afleiden van risicogrenzen voor PFOA in de bodem (grond en grondwater). Daarmee toetsen we of de waarden die we hanteren bij het monitoren van de grondwaterverontreiniging met PFOA nog de juiste zijn.

De kosten hiervoor bedragen € 33.000,-. De kosten worden opgevoerd als onvoorzien. De provincie zal naar verwachting bijdragen aan deze onderzoekskosten. De resultaten van dit onderzoek worden rond maart 2017 verwacht.

Dordrecht is toegetreden tot een landelijk projectgroep voor PFAS (perfluorkoolstoffen, een verzameling stoffen waartoe ook PFOA behoort). Het doel van de projectgroep is om, mede op basis van bovengenoemde onderzoeken, een handelingskader voor PFAS en andere nieuwe verontreinigingen op te stellen. Dit omdat er over deze stoffen in de bodem in Nederland nog weinig kennis beschikbaar is. In de projectgroep participeren onder andere de gemeente Katwijk, de RUD Drenthe, het Ministerie van Defensie en de DCMR Milieudienst Rijnmond.

Er zijn verkennende onderzoeken naar PFOA uitgevoerd op de voormalige stortplaatsen Merwedepolder en Polder Stedelijk in het kader van dit landelijk onderzoek "Kaderbepaling PFAS". Daarnaast is onderzoek naar PFOA uitgevoerd bij Transberg en Crayestein-Oost in het kader van de reguliere monitoring of nazorg. Momenteel worden de onderzoeksrapporten opgesteld. Op korte termijn zullen wij uw raad apart informeren over de uitkomsten. De kosten voor deze bodemonderzoeken komen ten laste van het budget van het gemeentelijk bodemsaneringsprogramma.

Datum 13 september 2016

Ons kenmerk SO/1702032

De beheerders van de (gesloten) stortplaatsen Derde Merwedehaven en Crayestein-West hebben op verzoek van de provincie zelf onderzoek gedaan naar PFOA. De uitkomsten worden in het vierde kwartaal verwacht.

Inzet in Merwedepolder

Informatiepunt Merwelanden

Van 10 mei tot eind juni jl. heeft de gemeente samen met de Dienst Gezondheid en Jeugd wekelijks een informatiepunt gedraaid, waar bewoners van de wijk Merwedepolder/Staart met hun vragen en zorgen over de situatie rond PFOA en Chemours/DuPont terecht konden. Het informatiepunt in de Merwelanden werd in de praktijk zeer beperkt bezocht. De afspraak was dat het punt eind juni geëvalueerd zou worden. Gezien het gebrek aan belangstelling is besloten het informatiepunt per juli op te heffen. Het bewonerscomité Merwedepolder kon zich in deze beslissing vinden. Uiteraard blijft de DG&J bereikbaar voor alle vragen over gezondheid. De website van de gemeente wordt steeds bijgewerkt als er nieuwe ontwikkelingen zijn.

Bezoeken vanuit het college van B&W

In de periode april-augustus jl. hebben wethouder Van der Linden, wethouder Lambrechts en burgemeester Brok meerdere keren een bezoek gebracht aan de Staart. Zij waren aanwezig bij bewonersbijeenkomsten, hebben gesprekken gevoerd met de huisartsen in de wijk en met personeel en ouders van de c.b.s. De Regenboog. Ook heeft er een vervolgesprek plaatsgevonden met het wijkcomité Merwedepolder om te vernemen wat er speelt in de wijk en om concrete afspraken te maken.

Voor de komende periode zijn er weer afspraken in de wijk gepland met de burgemeester en wethouders.

Lotgenotenplatform wordt Stichting C8

Tijdens de bewonersavonden bleek, dat voor de wijkbewoners een "juridisch voertuig" handig is, zodat er een formele gesprekspartner ontstaat. Met ondersteuning van Contour/De Twern heeft het Lotgenotenplatform verder vorm gekregen en zal een stichting worden opgericht: Stichting C8. Een afvaardiging van het wijkcomité Merwepolder heeft ook zitting genomen in deze Stichting in oprichting. De bijdrage voor de ondersteuning vanuit Contour/De Twern is door de gemeente verlengd tot eind september. Verwacht wordt dat vanaf dat moment de Stichting C8 voldoende levensvatbaar zal zijn om haar rol op een goede wijze te vervullen.

Nieuwe onderdelen milieuvergunning Chemours

Per brief van 12 juli 2016 hebben wij uw raad geïnformeerd over de nieuwe vergunning voor de Viton-fabriek. De conclusie was dat de provincie in voldoende mate aan onze zienswijze tegemoet is gekomen en dat aan alle wettelijke eisen is voldaan. Het college heeft hierin samen opgetrokken met Sliedrecht en Papendrecht.

Op 5 augustus jl. heeft de Omgevingsdienst namens de provincie met een goedkeuringsbesluit ingestemd met een rapportage van Chemours over de mogelijkheden om emissies die niet via de zogenaamde Thermal Converter verlopen, verder te reduceren. Ook dit betreft een voor de uitstoot van mogelijk gevaarlijke stoffen relevant onderzoek en besluit. Wij hebben dit besluit samen met de colleges van Sliedrecht en Papendrecht voor advies voorgelegd aan een extern adviseur (MOB). Op basis van het advies zal het college overwegen om bezwaar te maken tegen het goedkeuringsbesluit.

Datum 13 september 2016
Ons kenmerk SO/1702032

Gevaarlijke en Zeer Zorgwekkende Stoffen

In de brief van 12 juli jl. hebben we u geïnformeerd over de stand van zaken ten aanzien van de "zeer zorgwekkende stoffen". Op basis van het advies van MOB (dat bij de brief van 12 juli jl. was gevoegd) heeft het college van Sliedrecht per brief van 5 juli jl., mede namens de colleges van Dordrecht en Papendrecht, vragen gesteld aan de provincie.

Recent heeft hierover een eerste bestuurlijk overleg plaatsgevonden. De provincie zal de vragen naar verwachting in september beantwoorden. Daarnaast heeft de provincie toegezegd om de drie gemeenten meer te gaan betrekken bij de ontwikkelingen en procedures bij het bedrijf.

De afgelopen maanden zijn er veel berichten geweest over de GenX-technologie, de opvolger van PFOA. Ten aanzien van GenX antwoordt de Staatssecretaris op recente Kamervragen dat de emissievoorschriften voor GenX in de vergunning uit 2013 in lijn zijn met de betreffende regelgeving. GenX verwijst naar een technologie. Daarbinnen gaat het om de stof FRD-903 waar de meeste zorgen over zijn. FRD-903 heeft de status van een gevaarlijke stof, waarvoor strenge emissie-eisen gelden. FRD-903 heeft niet de status van zeer zorgwekkende stof, waarvoor een minimalisatieverplichting geldt.

Naar aanleiding van de onrust rondom GenX heeft het ministerie in overleg met de provincie het RIVM opdracht gegeven om uitgebreider te rapporteren over wat bekend is over de schadelijke eigenschappen van FRD-903. Daarbij zal het RIVM ook de emissiegegevens betrekken, zodat ook een uitspraak kan worden gedaan over mogelijke risico's van blootstelling in de omgeving. Het RIVM zal hierbij ook de toxicologen betrekken die eerder hun zorgen over GenX publiekelijk hebben geuit. Uiterlijk in november volgen de uitkomsten van dit onderzoek.

De classificatie van gevaarlijke stoffen vindt plaats in Europees verband. Daarbinnen heeft Duitsland eerder aangegeven dat zij in 2017 een stofevaluatie willen uitvoeren voor FRD-903. Het ministerie van I&M zal zich daar, met de uitkomsten van het nu lopende RIVM-onderzoek, bij aansluiten.

Meer informatie over de bekende eigenschappen van FRD-903 en de Europese regels en werkwijze ten aanzien van gevaarlijke stoffen vindt u in de beantwoording van de Kamervragen door de Staatssecretaris.

Bij de onrust die is ontstaan over de blootstelling aan PFOA in het verleden vinden wij het van groot belang dat ten aanzien van het gebruik en de uitstoot van gevaarlijke stoffen ook vooruit wordt gekeken. Wij erkennen dat dergelijke situaties met voortschrijdend wetenschappelijk inzicht nooit helemaal zijn te voorkomen, maar we willen er samen met de andere betrokken overheden alles aan doen om dergelijke situaties achteraf te voorkomen. Die verantwoordelijkheid ligt voor een belangrijk deel bij het betreffende bedrijf, een onderwerp waarover de betrokken overheden in gesprek zullen blijven met Chemours. Maar ook de samenwerking tussen de betrokken overheden levert naar onze mening goede resultaten op. Dan gaat het bijvoorbeeld over betere en strengere vergunningvoorschriften, maar ook over de inzet om op korte termijn meer duidelijkheid te krijgen over de GenX-technologie.

Kanttekeningen en risico's

De gevraagde financiële bijdrage aan de kosten voor het steekproef bloedonderzoek voor de drie gemeenten is fors. Wij vinden deze afspraak echter goed verdedigbaar vanwege de intentie die hierbij is uitgesproken om dezelfde kostenverdeling te hanteren bij mogelijk vervolgonderzoek dat uit het steekproef bloedonderzoek zou kunnen volgen.

Datum 13 september 2016
Ons kenmerk SO/1702032

Kosten en dekking

Onderzoekskosten worden op dit moment gemaakt bij de uitvoering van het steekproef bloedonderzoek, het bodemonderzoek en het RIVM-onderzoek naar risicogrenzen voor de bodemverontreiniging. De kosten voor het bodemonderzoek op voormalige stortplaatsen worden betaald uit het budget van het gemeentelijk bodemsaneringsprogramma.

De bijdrage van Dordrecht aan het steekproef bloedonderzoek bedraagt € 120.000,-. De kosten voor het onderzoek naar risicogrenzen voor de bodemverontreiniging bedragen € 33.000,-. Naar verwachting zal de provincie hier voor een deel aan bijdragen.

Wij stellen voor om deze kosten, in totaal een bedrag van € 153.000,-, ten laste te brengen van de stadspost onvoorzien 2016. Mogelijk valt het bedrag iets lager uit met een provinciale bijdrage aan het RIVM-bodemonderzoek.

Daarnaast zullen in 2017 kosten gemaakt gaan worden met de regeling voor het vergoeden van bloedtesten op PFOA voor mensen die dat willen maar niet kunnen betalen. Dat betreft zowel de vergoedingen zelf als de uitvoeringskosten. We zullen hierop terugkomen als we uw raad informeren over de regeling.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Communicatie en inclusief beleid

Naast de hierboven beschreven acties op inzet in de wijk en communicatie rondom het steekproef bloedonderzoek houden wij de gemeentelijke website actueel met de ontwikkelingen rondom dit dossier.

De afgelopen periode zijn er vanuit het college, soms samen met de colleges van Sliedrecht en Papendrecht, diverse contacten en overleggen geweest met het bedrijf. Het college blijft Chemours aanspreken op de eigen verantwoordelijkheid.

Tijdspad, vervolg en evaluatie

Wij informeren uw raad voor het eind van dit jaar over de stand van zaken op dit dossier. Wanneer er tussentijds informatie beschikbaar komt, sturen wij dit door aan de leden van de commissie Fysieke Leefomgeving.

Op korte termijn volgt separaat informatie over de uitkomsten van de bodemonderzoeken en de regeling voor het vergoeden van bloedtesten.

Bijlagen

- ontwerp besluit;
- begrotingswijziging met nummer 216026.

Het college van Burgemeester en Wethouders
de secretaris de burgemeester

M.M. van der Kraan

A.A.M. Brok